

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 112/2023-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **MARFIN S. R. L.**, reg. č. MN-161438, Via Bresciani 16, Gazoldo degli Ippoliti, Talianska republika, zastúpenej AK SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo 22/2019 z 31. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a uplatňuje si právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva nasledovný stav veci:

3. Okresný súd Skalica (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 7C/147/2016 z 12. septembra 2017 zamietol žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala zaplatenia 956 720,36 eur z titulu škody vzniknutej nesprávnym úradným postupom vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, ktorý nerešpektoval pokyn okresného prokurátora z 5. júna 2012 na vykonanie zaisťovacích úkonov vo vzťahu k tovaru vo vlastníctve sťažovateľky v priebehu vyšetrovania trestného činu. Okresný súd uzavrel, že ku škode došlo primárne trestným činom, ktorú si sťažovateľka uplatnila voči páchatelom v inom civilnom konaní, a preto nedošlo k vzniku zodpovednosti štátu za škodu.

Zároveň bol okresný súd toho názoru, že sťažovateľka nepreukázala, že sa v skladoch nachádzal všetok materiál, za ktorý si požaduje náhradu škody. V konaní bola žalovanou uplatnená aj námietka premlčania, na ktorú okresný súd prihliadol.

4. Proti tomuto rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 24Co/6/2018 z 30. júla 2018 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu. Vykonané dokazovanie vyhodnotil ako dostatočné a s právnym posúdením veci sa stotožnil. K námietke premlčania krajský súd uviedol, že v dôsledku absencie zákonných predpokladov pre vznik nároku na náhradu škody právo na jej náhradu nevzniklo, preto sa nemôže ani premlčať, a posudzovanie námietky premlčania je preto nadbytočné. K otázke príčinnej súvislosti krajský súd dodal, že nezaplatenie kúpnej ceny sťažovateľke za dodaný oceľový materiál vylučovalo príčinnú súvislosť medzi neskorším nezaistením oceľového materiálu a ujmom sťažovateľky. Ujma na strane sťažovateľky bola spôsobená fyzickými osobami (odsúdené rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4T/156/2015 z 26. apríla 2016, voči ktorým si sťažovateľka uplatnila náhradu škody spôsobenú trestným činom v inom civilnom konaní), ktoré spáchali zločin poškodzovania veriteľa, čo krajský súd vyhodnotil ako výlučnú príčinu vzniku škody. Nezistil preto priamu príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom orgánov činných v trestnom konaní a vznikom škody.

5. Proti tomuto rozsudku sťažovateľka podala dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a ako právnu otázku, ktorá nebola v rozhodovacej praxi riešená, označil túto otázku: „... či zodpovedá štát za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom v trestnom konaní, ak bol pôvodný škodlivý následok trestného činu odstránený, avšak následným nesprávnym úradným postupom bol spôsobený vznik škody rovnakého rozsahu a na rovnakom predmete.“ V dovolaní sťažovateľka dôvodila tým, že škoda spôsobená páchatelmi trestného činu a škoda spôsobená nesprávnym úradným postupom sú dve samostatné príčiny vzniku škody, ktoré pôsobili z časového hľadiska následne. Škodlivý následok trestného činu bol odstránený (prerušená kauzalita) vypátraním dotknutého tovaru. Na rovnakom predmete však bola následne spôsobená škoda nezaistením hnutelných vecí a ich nevydaním sťažovateľke orgánmi činnými v trestnom konaní. Štát nadobudol možnosť nakladať s majetkom sťažovateľky, mal a mohol ho vydať alebo zaistiť. Škoda uplatňovaná v tomto konaní teda nevznikla v priamej príčinnej súvislosti s trestným činom páchatel'ov, ale výlučne v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom.

6. O dovolaní sťažovateľky rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol, pretože nesmeruje proti rozhodnutiu, ktoré je založené na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 CSP). Najvyšší súd poukázal na ustálenú judikatúru, podľa ktorej otázka existencie príčinnej súvislosti je otázkou skutkovou, ktorá vždy vychádza z konkrétnych skutkových okolností veci, a otázkou právnou je len vymedzenie, medzi akou ujmom ako následkom a akou skutočnosťou ako príčinou tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Poukázal aj na potrebu preukázania príčinnej súvislosti v konaní a nevyhnutnosť priameho a bezprostredného následku príčiny, bez ktorej by k škode nedošlo. Po vyhodnotení veci dospel tiež k záveru, že existencia príčinnej súvislosti ako predpoklad zodpovednosti štátu nebol daný. Sťažovateľka podľa názoru najvyššieho súdu nepreukázala, že tvrdený nesprávny postup mal priamy a bezprostredný vplyv na vznik škody. Najvyšší súd ho hodnotil ako sekundárny, pretože škodlivý následok trestného činu by vznikol aj bez nesprávneho úradného postupu. Najvyšší súd

poukázal na rozpor v tvrdeniach sťažovateľky o odstránení škodlivého následku (prerušení kauzality) trestného činu, keďže sama si uplatňuje náhradu škody aj v adhéznom konaní v celom rozsahu od páchatel'ov trestného činu.

II.

Sťažostná argumentácia

7. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, ktorou namieta najmä arbitrárne posúdenie prípustnosti dovolania a svojvoľné posúdenie nároku na náhradu škody. Napadnutému uzneseniu vytyka aj formálne nedostatky, a to absenciu uvedenia mien a podpisov všetkých členov senátu.

8. Sťažovateľka namieta vnútornú nekonzistentnosť napadnutého uznesenia, ktoré odmietlo dovolanie ako procesne neprípustné, avšak odôvodnenie odpovedá na nastolenú právnu otázku pozitívne (ods. 20 napadnutého uznesenia), čomu by mal zodpovedať aj výrok. Naopak, procesnými podmienkami sa odôvodnenie nezaobrá. Sťažovateľka je toho názoru, že naformulovala dovolaciu právnu otázku riadne. Odmietnutím dovolania bez zrozumiteľného odôvodnenia bola sťažovateľke podľa jej názoru odňatá možnosť konať pred dovolacím súdom a došlo k odmietnutiu spravodlivosti.

9. Vo vzťahu k meritu veci sťažovateľka upriamila pozornosť na konštatovanie najvyššieho súdu, že neboli naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti štátu. Toto konštatovanie považuje za nesprávne právne posúdenie veci, pretože v konaní zakladala vznik škody vo vzťahu k štátu na opomenutí splnenia povinnosti zaistiť vypátraný tovar, čím by bol pôvodný škodlivý následok trestného činu odstránený. Porušenie povinnosti zaistiť tovar viedlo k jeho vyvezeniu mimo územia štátu. Porušenie povinnosti zaistiť tovar považuje sťažovateľka za preukázané tým, že prokurátor Okresnej prokuratúry Skalica dal 5. júna 2012 priamy a záväzný pokyn policajtom na zaistenie hnutelných vecí. Nesplnenie tohto pokynu je bez ďalšieho porušením zákonnej povinnosti. Uvedené porušenie povinnosti ponecháva podľa názoru sťažovateľky napadnuté uznesenie bez povšimnutia. Vo vzťahu k príčinnej súvislosti sťažovateľka uviedla, že *„ak by bol vypátraný tovar orgánmi činnými v trestnom konaní zaistený v súlade so zákonom a záväzným pokynom prokurátora, škoda by na strane žalobcu nevznikla a tovar, ktorého bol výlučným vlastníkom, by mu bol vrátený. ... bez nesprávneho úradného postupu OČTK... by škodlivý následok nenastal. V tejto zásadnej otázke dospel dovolací súd k záveru, ktorý je argumentačne neutržateľný a v dôsledku ktorého došlo k vydaniu napadnutého rozhodnutia a zásahu do namietaných základných práv sťažovateľky.“*

10. Sťažovateľka ďalej uviedla, že predmetom tohto sporu proti Slovenskej republike nie je náhrada škody, ktorá bola bezprostredne spôsobená odsúdenými páchatel'mi, ale náhrada škody spôsobenej iným subjektom (orgánmi činnými v trestnom konaní) pri výkone jeho právomocí a v dôsledku jeho nesprávneho úradného postupu. Ide teda o iný a samostatne izolovaný skutok, ktorý je nevyhnutné posudzovať individuálne z hľadiska porušenia povinnosti aj vzniknutej škody. Rozhodujúca je príčina, ktorá vyvolala právne relevantný následok bezprostredne. Sťažovateľka dôvodila, že neakceptovateľné závery dovolacieho súdu v podstate smerujú k tomu, že prvotná príčina v podobe spáchaného trestného činu vylučuje akúkoľvek nadväzujúcu zodpovednosť štátu alebo iného subjektu za porušenie odlišnej zákonnej povinnosti, ktorej priamym následkom by bol vznik škody.

11. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 112/2023 z 15. marca 2023 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

12. Podpredsedníčka najvyššieho súdu listom sp. zn. ISprV 412/2022 z 22. marca 2023 nevyužila svoje oprávnenie sa k veci vyjadriť, pripojila avšak vyjadrenie predsedu konajúceho senátu, ktorý poukázal na dôvody uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia a vyjadril sa k namietaným formálnym nedostatkom takto:

«Podľa § 451 ods. 2 CSP na písomné vyhotovenie rozhodnutia sa primerane vzťahuje § 393 ods. 2 až 4. Ako je však zrejmé, ustanovenie § 393 ods. 2 až 4 CSP rieši obsahové náležitosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, nie však jeho podpisovanie, ktoré je upravené v § 394 ods. 2 CSP... Súčasne zastávam názor, že pokiaľ zákon neobsahuje samostatné ustanovenie o podpisovaní rozhodnutí dovolacieho súdu (tak, ako je upravené samostatne podpisovanie rozhodnutí súdu prvej inštancie v § 222 CSP a odvolacieho súdu v § 394 ods. 2 CSP), potom podľa § 438 ods. 1 CSP, podľa ktorého na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak, nie je v rozpore so zákonom, ak rozhodnutie dovolacieho súdu - jeho písomné vyhotovenie - nie je podpísané všetkými členmi senátu. Keďže v danom prípade dovolací súd rozhodol uznesením (nie rozsudkom), nebolo potrebné ani v záhlaví napadnutého rozhodnutia uvádzať zloženie senátu. Nepochybniteľným dôkazom vylučujúcim sťažovateľkou prezentované „pochybnosti o tom, že napadnuté uznesenie predstavuje legitímny akt aplikácie práva, ktorý je výsledkom zákonom predpísaného kolektívneho (senátneho) konsenzu“, je „Zápisnica o porade a hlasovaní“, ktorá o.i. obsahuje tak zloženie senátu, ako aj podpisy všetkých členov senátu.»

III.2 Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. Zúčastnenou osobou v konaní pred ústavným súdom je žalovaná v základnom konaní – Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, ktorej ústavný súd listom zo 17. marca 2023 zaslal uznesenie o prijatí ústavnej sťažnosti a ústavnú sťažnosť na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Zúčastnená osoba v podaní z 30. marca 2023 uviedla, že považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za právne a vecne správne, v plnom rozsahu sa stotožňuje s rozhodnutiami súdov prvej a druhej inštancie a zotrváva na svojom názore, že súd prvej inštancie, ako aj súd druhej inštancie zistili v predmetnej veci skutkový a právny stav v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie, vec správne právne posúdili a na základe zistených skutočností vo veci aj správne rozhodli.

III.3. Replika sťažovateľky

14. Sťažovateľka podaním z 21. apríla 2023 ústavnému súdu oznámila, že vyjadrenie najvyššieho súdu a zúčastnenej osoby neuvádzajú nové skutočnosti, preto nevyužije svoje právo sa vyjadriť k ich obsahu a naďalej zotrváva na podanej ústavnej sťažnosti v celom rozsahu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Zo zapožičaného spisu okresného súdu sp. zn. 7C/147/2016 ústavný súd zistil tieto podstatné skutočnosti:

- vyšetrovatelka Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Skalici, odboru kriminálnej polície uznesením z 26. apríla 2012 začala trestné stíhanie pre zločin poškodzovania veriteľa, ktorého sa mali dopúšťať neznámi páchatelia konajúce za spoločnosť [REDAKOVANÉ] pravdepodobne od 1. januára 2012 objednávaním tovaru, prevzatím tovaru, ktorý bola spoločnosť povinná uhradiť, a jeho odpredávaním s prijatím platieb zaň. Trestné oznámenie pracovníka sťažovateľky bolo podané 24. apríla 2012;

- sťažovateľka 30. mája 2012 doručila podnet na zaistenie hnutelných vecí. Policajné orgány zaistenie nezrealizovali. Prokurátor Okresnej prokuratúry Skalica pokynom z 5. júna 2012 uložil policajným orgánom neodkladne realizovať zaisťovacie úkony;

- tento pokyn nebol vyšetrovatelkou splnený, pretože 15. júna 2012 dopytom na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Trnave zistila nemožnosť jeho splnenia z technických príčin (nedostatok skladových priestorov, neúmerné finančné náklady, dĺžka verejného obstarávania a uprednostnenie jedného z viacerých poškodených veriteľov), nebol vykonaný podrobný súpis tovaru nachádzajúceho sa vo vypátranom sklade, bol vyhotovený kamerový záznam skladu (ktorý okresný súd k dispozícii nemal, pozn.). O týchto skutočnostiach bola informovaná zo strany policajných orgánov aj okresná prokuratúra 18. júna 2012;

- z úradného záznamu vyšetrovateľa NAKA, národnej jednotky finančnej polície, expozitúry Západ z 8. júla 2016 vyplýva, že operatívnou činnosťou bolo zistené zintenzívnenie rozpredaja tovaru v apríli 2012, keď sa páchatelia dozvedeli o začatí trestného stíhania a bol rozpredávaný do mája 2012. NAKA prevzala vec 24. januára 2013, keď už bol materiál zo spoločnosti [REDAKOVANÉ] rozpredaný, nebolo možné ho fyzicky vypátrať a zaistiť. Bolo vykonané operatívne šetrenie fyzickej prítomnosti tovaru v dvoch iných spoločnostiach, ktoré boli vytipované podľa veľkosti skladových priestorov a predmetu podnikania, kde sa tovar v januári 2013 nenachádzal;

- sťažovateľka 4. decembra 2012 požiadala Krajskú prokuratúru v Trnave o prešetrenie postupu OČTK vo vzťahu k zaisteniu hnutelných vecí. Podnet bol vybavený 17. decembra 2012 tak, že v časti nerešpektovania pokynu okresnej prokuratúry z 5. júna 2012 bol vyhodnotený ako čiastočne dôvodný a zároveň konštatoval predbežné vylúčenie vykonávania zaisťovacích úkonov pre účely trestného stíhania;

- z pripojeného trestného rozsudku Okresného súdu Skalica sp. zn. 4T/156/2015 z 26. apríla 2016 vyplýva, že v období od 12. apríla 2012 do 24. mája 2012 boli zrealizované páchatelmi fiktívne prevody tovarových zásob medzi spriaznenými obchodnými spoločnosťami, hutný materiál však zostal v dispozícii páchatel'ov, až následne bol prevádzaný iným subjektom („konečným odberateľom“). Do času prevedenia tovarových zásob „konečným odberateľom“ bol materiál uskladnený v skladových priestoroch v Trnave a Leopoldove, finančné prostriedky z týchto prevodov sa nikdy do spoločnosti [REDAKOVANÉ] nedostali.

16. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaných spisov dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

17. Predmetom konania pred ústavným súdom je tvrdená arbitrárnosť posúdenia splnenia podmienok prípustnosti dovolania najvyšším súdom, nezrozumiteľnosť jeho odôvodnenia, keď poskytol kladnú odpoveď na položenú právnu otázku, ale dovolanie odmietol, ako aj nesprávne právne posúdenie príčinnej súvislosti medzi nesprávnym postupom a vzniknutou škodou, najmä pokiaľ ide o úplne vylúčenie príspevku nesprávneho úradného postupu k vzniknutej škode.

18. Ústavný súd pripomína, že prvoradou úlohou všeobecných súdov a zmyslom civilného konania je nachádzanie (hľadanie) hmotného práva a spravodlivé riešenie sporov medzi účastníkmi. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného v interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne vnímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

19. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie.

20. V posudzovanom prípade najvyšší súd ustálil, že dovolanie nesmeruje proti rozhodnutiu, ktoré by spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, keď zhodne s názorom krajského súdu ustálil, že sťažovateľka nepreukázala splnenie zákonných podmienok pre vznik nároku na náhradu škody, najmä existenciu príčinnej súvislosti medzi vytykaným úradným postupom a vznikom škody. Sťažovateľka v priebehu konania na všetkých inštanciách súdnej sústavy opakovane poukazovala na uplatňovanie škody, ktorá jej vznikla z dôvodu nezaistenia tovaru, teda nadriadeným orgánom už konštatovaným porušením povinnosti vyšetrovateľky. Výšku takto spôsobenej škody však nepreukázane argumentačne odvíjala od hodnoty všetkého neuhradeného hutníckeho materiálu dodaného spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na komplikovanejší priebeh skutkového deja a časové prelínanie konaní páchatel'ov a orgánov činných v trestnom konaní sa ústavný súd musel oboznámiť aj so skutkovou situáciou prípadu, aby mohol posúdiť správnosť právnych názorov vo veci konajúcich súdov a účinkov prípadne zistených nesprávností na základné práva sťažovateľky.

21. V tomto konkrétnom prípade ide o zložený skutkový dej, ktorý pozostával z viacerých čiastkových konaní na strane páchatel'ov – 1. prevzatie tovaru od sťažovateľky a neuhradenie platieb zaň, 2. jeho prechodné ukrývanie v skladových priestoroch mimo svojho sídla a 3. jeho následné dodanie „konečným“ odberateľom mimo fiktívnych reťazcov vlastných firiem, pravdepodobne mimo územia Slovenskej republiky. Počas plynutia tejto kauzality do škodného deja vstúpila aj omisia (opomenutie – nečinnosť) na strane policajných orgánov, ktorí tovar vypátrali v iných skladoch v Tnave a Leopoldove. Policajné orgány síce vyhotovili kamerový záznam, nebol

však vyhotovený súpis hnutelných vecí a nebolo zrealizované jeho zaistenie na účely trestného konania napriek pokynu prokurátora okresnej prokuratúry z 5. júna 2012.

22. Relevantná nečinnosť, resp. nesprávny úradný postup, ktorý by mohol a mal byť posudzovaný ako jedna z viacerých spolupôsobiacich príčin vzniku škody, je nezrealizovanie zaistenia od 5. júna 2012 do 17. decembra 2012, keď krajská prokuratúra oznámila sťažovateľke, že sa zaistenie už neuskutoční. Ide o obdobie, keď sa tovar mal nachádzať v skladoch v Trnave a Leopoldove, a nie v sklade spoločnosti [REDAKOVANÉ] v Holíči, odkiaľ bol odvezený a ukrytý už koncom mája 2012.

23. Zodpovednosť štátu by prichádzala do úvahy len za predpokladu, že sa v tomto období reálne fyzicky nachádzal v sklade v Trnave alebo Leopoldove tovar, ktorý bol totožný s materiálom dodaným spoločnosti [REDAKOVANÉ] sťažovateľkou bez úhrady platby a ktorý bol nájdený políciou a zdokumentovaný kamerovým záznamom (stotožnený). Zodpovednosť policajných orgánov by sa týkala len tej časti tovaru a len v tom rozsahu, v akom by boli všetky uvedené atribúty splnené súčasne, teda v akom rozsahu by mohlo byť zaistenie účinne zrealizované. Vo vzťahu k takejto časti tovaru by nezrealizovanie zaistenia malo povahu podstatnej príčiny vzniku škody na majetku sťažovateľky, pretože v prípade správneho úradného postupu by v tomto rozsahu ku škode nedošlo, správny postup by bol býval jej vzniku fyzicky zabránil. Všetky uvedené relevantné skutočnosti je však povinný tvrdiť a preukázať žalobca v konaní o náhradu škody voči štátu.

24. Treba vziať na zreteľ, že ani v tomto rozsahu ale nejde o jedinú samostatne pôsobiacu príčinu vzniku škody, pretože počas nekonania policajných orgánov by bola musela pristúpiť ďalšia právna skutočnosť, ďalšie konanie páchatel'ov – fyzické odovzdanie tovaru „konečným odberateľom“, jeho vyvezenie z vypátraných skladov za hranice.

25. Ústavný súd sa vzhľadom na prezentované úvahy nestotožnil s tvrdením sťažovateľky, že vypátraním tovaru v sklade v Trnave došlo k odstráneniu škodlivého následku trestného činu a pretrhnutiu kauzálneho nexu. Ide tu o súvislú reťaz právnych skutočností, ktoré len vo vzájomnom spolupôsobení mohli spôsobiť vznik škody v celom sťažovateľkou tvrdenom rozsahu. Omisia správneho úradného postupu v tomto reťazci umožnila pokračovanie škodného deja konaním páchatel'ov a nezabránila vzniku škody aspoň v tom rozsahu, v akom by mala. Vzhľadom na to, že na strane policajných orgánov nejde o konanie, ale jeho opomenutie, je potrebné zvažovať, či by prípadné vykonanie správnych postupov znemožnilo, zamedzilo vzniku škody v nejakom rozsahu alebo malo aspoň významný potenciál mu zabrániť. Tieto teoretické východiská a právne úvahy ústavný súd vzal na zreteľ pri posudzovaní dôvodnosti námietok sťažovateľky.

26. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť nevzniká. Musí ísť o príčinu podstatnú – bez ktorej by škodný následok nenastal, priamu a zákon s takou skutočnosťou musí spájať zodpovednosť za škodu. Najvyšší súd ďalej uviedol, že dovolateľ nepreukázal, že ním tvrdený nesprávny úradný postup mal priamy a bezprostredný vplyv na škodu mu vzniknutú. V tejto súvislosti poukázal na to, že si náhradu škody uplatnil v celom rozsahu aj od páchatel'ov. Z uvedeného usúdil, že ak konanie páchatel'ov viedlo neodvratne k vzniku škody, následná tvrdená skutočnosť vo forme nesprávneho úradného postupu nemôže byť braná do úvahy, nemôže mať za následok vznik škody.

27. S týmto záverečným hodnotením absencie spolupôsobenia nesprávneho postupu na vznik škody sa ústavný súd nestotožnil. V tejto súvislosti je možné poukázať aj na právny názor Ústavného súdu

Českej republiky sp. zn. I. ÚS 529/09 z 3. marca 2012, podľa ktorého sťažovateľovi, ktorému bola priznaná náhrada škody v trestnom konaní, nič nebráni, aby nárok na náhradu škody uplatňoval tiež proti štátu, pričom sa voči sťažovateľovi uplatní princíp solidárnej zodpovednosti škodcov za subsidiárneho použitia Občianskeho zákonníka.

28. Vo zvyšku je najvyšším súdom poskytnuté odôvodnenie odmietnutia dovolania sťažovateľky ústavne akceptovateľné a udržateľné. Z dôvodu dôkaznej núdze sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k príčinnej súvislosti a rozsahu výšky škody, na vzniku ktorej sa nesprávny úradný postup mal spolupodieľať. Sťažovateľka nespĺnila svoju povinnosť preukázať tvrdenia o tom, že v sklade v Trnave a Leopoldove sa nachádzal jej patriaci tovar, že išlo o celý spoločnosti [REDAKOVANÉ] dodaný tovar ako škodu vyčíslila, že sa tam nachádzal v rozhodnom období porušenia povinností OČTK od júna 2012 do konca roka 2012, čo je nevyhnutným predpokladom, aby sa nečinnosť vyšetrovateľa mohla vôbec spolupodieľať na vzniku škody v čiastkovom rozsahu. Neunesenie dôkazného bremena sťažovateľky krajský súd v rozsudku, ako aj najvyšší súd v napadnutom uznesení riadne a presvedčivo odôvodnili, preto ústavný súd nemá dôvod do neho zasahovať. Rozdielnosť právneho názoru ústavného súdu a najvyššieho súdu nemala vplyv na vecnú správnosť napadnutého uznesenia, zistené nedostatky v právnom posúdení preto nedosahujú ústavnú intenzitu. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti po jej meritórnom preskúmaní nevyhoviel.

29. Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za vhodné dodať k formálnym nedostatkom uznesenia (neuvedenie mien všetkých členov senátu v záhlaví uznesenia a podpisov pod jeho vyhotovením), že zloženie senátu je možné zistiť z rozvrhu práce najvyššieho súdu na konkrétny kalendárny rok a jeho dodatkov, ktoré sú verejnosti dostupné, preto tento formálny nedostatok nemá ústavnoprávny rozmer. Napriek uvedenému je v záujme posilnenia dôvery verejnosti vo výkon súdnictva, transparentnosti rozhodovania, ako aj stavovskej cti potrebné, aby boli tieto náležitosti v uznesení uvedené. Výklad poskytnutý predsedom senátu vo vyjadrení k sťažnosti ústavný súd považuje za ojedinelý a nezodpovedajúci požiadavke primeranosti aplikácie ustanovenia § 222 CSP, ktoré pojednáva o podpise rozhodnutia sudcom. V konaní na súde prvého stupňa koná a rozhoduje samosudca, to znamená, že ho podpisuje a je označené v záhlaví celé rozhodujúce teleso, ktoré tvorí jediný sudca. Ak má byť toto ustanovenie aplikované primerane na senátne rozhodnutie, musí byť rozhodnutie vydané viacčlenným telesom (senátom) podpísané všetkými jeho členmi s ich uvedením v záhlaví, všetci sú totiž sudcovia v zmysle § 222 CSP.

30. Ostatné ústavnou sťažnosťou navrhované výroky nálezu ústavného súdu sú závislé od vyslovenia porušenia základných práv, ktoré ústavný súd nezistil, preto o nich už nerozhodoval.

31. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu